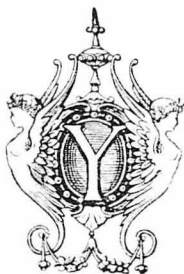

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΜΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ο ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ ΩΣ ΣΥΖΥΓΟΣ

Ο πρώτος γάμος του Κωνσταντίνου. Η Μαγδαληνή Τόκκου και η σκληρή της τύχη. Ο δεύτερος γάμος του και η περιπέτεια του ζεύγους. Μήνας του μέλιτος με κανονίες! Και πάλι χήρος!... Ζητείται νύφη. Φραντζής ο προευνετής. Μαρία η Κοριννή και Κωνσταντίνος. Πώς έμκτινίζον ο τρίτος γάμος του Αυτοκράτορος. Η άλωση της Πόλης κ.τ.λ. κ.τ.λ.

ΠΑΡΧΟΥΝ στην Ιστορία προβλήματα που ζαλίζουν τους επιστήμονες. Το ακόλουθο π. χ. ερώτημα έβλεπε για πολλόν καιρό τους ερευνητές της Έλληνικής Ιστορίας:

«Ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος είχε γυναίκα και παιδιά, στα 1453, όταν έπεφτε γενναία και μαρτυρικά στην Πύλη του Ρωμανού, θυνάζοντας μάταια τη ζωή του για τη σωτηρία της Κωνσταντινούπολης».

Το ζήτημα αυτό, το τόσο περίεργο και περίπλοκο, με τις διάφορες συζητητικές φάσεις του, έληξε τέλος από τους βυζαντινολόγους μας.

Ο Παλαιολόγος ήθελε σε πρώτο γάμο, κατά τον Ιούλιο του 1428, σε ηλικία 24 ετών, με τη Μαγδαληνή, θυγατέρα του Λεονάρδου Β' Τόκκου, κόμη του Ζαζίνθου και Κεφαλληνίας και δουκάς της Λευκάδας. Η Μαγδαληνή αυτή, όμοια κόρη, με ζωηρό ανδράστημα και έγκρατη για την εποχή της μορφής, βρισκόταν τότε, ένεκα του θανάτου του πατέρα της, υπό την κηδεμονία του θείου της Κάρολου Τόκκου. Οι γάμοι Έλλήνων ηγεμόνων με θυγατέρες αλλοφύλων και ετεροδόξων ήταν συνηθισμένοι, γίνοντο δε οι περισσότεροι για πολιτικούς λόγους. Μετά το γάμο όμως, οι χριστιανοί αυτοκράτορες εφρόντιζαν να κατεχθούν τη γυναίκα τους στο Έλληνικό πνεύμα και την Ορθοδοξία.

Ο γάμος του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου με τη Μαγδαληνή Τόκκου είχε πολιτικό σκοπό. Από τη μία μεριά ο Κωνσταντίνος έπληρουσε στη θέληση του πατέρα του και στις επιθυμίες του Πατά, ο οποίος τότε είχε μεγάλη πολιτική επιρροή. Από την άλλη, ο γάμος αυτός διευκόλυνε τη ζωή μιας περιπλοκής στην Πελοπόννησο, όπου διέμενε τότε ο γαμβρός. Ο Κάρλος Τόκκος, θείος της νύφης, κατείχε μερικάς πόλεις στην Αχαΐα, τις οποίες μάταιως ο πατέρας του Κωνσταντίνου, ο αυτοκράτορας Ιωάννης Παλαιολόγος, είχε προσπαθήσει να αποκτήσει κατεβαίνοντας ο ίδιος στην Πελοπόννησο. Συνεπώς ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, με το γάμο του, έβλεπε το ζήτημα των πόλεων της Αχαΐας, γιατί θα τις έπαιρνε ως προίκα...

Συνέβη όμως την εποχή εκείνη να πολιορκούν τ' αυτοκρατορικά στρατεύματα τας Πάτρας, κι έτσι οι γάμοι του Κωνσταντίνου έγιναν από στρατόπεδο, κοντά στους μύλους που βρίσκονταν έξω από την πόλη. Οι γάμοι αυτοί χορηγήθηκαν απ' όλο το στρατό με ένδοξασημο. Η Μαγδαληνή Τόκκου μετονομάσθη Θεοδώρα, αλλά δεν ευνύχισε να έχει κοντά της τον άνδρα της. Ο πόλεμος ανάγκαζε τον Κωνσταντίνο να μένει, ως επί το πλείστον, στη Γλαρόντζα. Η δυστυχισμένη αυτή Θεοδώρα δεν έζησε να ιδεί την άλωση των Πατρών και να χαρή τ' αγαθά της ειρήνης και της νέας τάξεως των πραγμάτων.

Ενάμιση έτος μετά το γάμο της, το Νοέμβριο του 1429, πέθανε από κοινό Σανταμεία της Αχαΐας. Κατά πρώτον ετάφη σε μία εκκλησία της Γλαρόντζας, έπειτα όμως τα δικά της ανεκομιθήσαν στο Μυστρά, στη Μονή του Ζωοδότου, όπου ήταν οι τάφοι των δεσποτών της Πελοποννήσου Παλαιολόγων.

Τη δυστυχισμένη αυτή Παλαιολογίνα έθρήνησε και ο περίφημος ιερομόναχος Βησσαρίων (ο έπειτα γενόμενος Καρδινάλιος στη Ρώμη) και έγραψε επίγραμμα, το όποιον ελαφράχθη στον τάφο της. Στο επίγραμμα εκείνο αναφέρεται η Φραγκική καταγωγή της νύφης και ο Κωνσταντίνος ονομάζεται «*Άρη πντών και φόνους εν ταίς μάχαις*», για να δηλωθούν οι ηρωικές περιστάσεις που τελέσθη ο γάμος.

Είπε ιστορικός βεβαιωμένος ότι η πρώτη αυτή σύζυγος του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου απέθανε από δυστομία και μαζί της απέθανε και το παιδί που θάφτηκε στον τάφο.

Ένεκα ολόκληρα χρόνια ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος έμεινε χήρος, και μόλις στο 1440 απέφασσε να κάνει δεύτερο γάμο, με

την επιθυμία να αφήσει διάδοχο στο θρόνο του Βυζαντίου.

Εδιάλεξε λοιπόν για νύφη την κόρη του ανθέντου της Λέσβου Λορέντ Α' Γατελούζου. Η μελλοντικός ονομάζεται Αικατερίνη. Ο ιστοριογράφος Φραντζής έλαβε έντολη από τον Κωνσταντίνο να χορηγήσει ως προευνετής και, πράγματι, κατά τον Ιούλιο του 1441, ο Φραντζής έπληξε στη Λέσβο και έγυρσε φέρνοντας τη συγκαταθείσκη κόρης και των γονέων της.

Αιέτως ο Κωνσταντίνος διάταζε να ετοιμασθούν η βασιλικές τριφύρες, επιδιδόσθη με λαμπρή ακολουθία, κι έτσι όλος ο αυτοκρατορικός στόλος, διοικούμενος από το Αρσιγόριο Λοιζά Νοταρά, κατέπλεσε στη Λέσβο, όπου ο αυτοκράτορας επέλεσε τους γάμους του και έμεινε ως το Σεπτέμβριο. Έξαφνα, νέοι κίνδυνοι έφεραν διαταραχή και στη σύγκλη αυτή του Κωνσταντίνου. Ο αδελφός του Δημήτριος και οι Τούρκοι, με τους οποίους είχε συμμαχήσει, απείκτισαν την Κωνσταντινούπολη και ο δυστυχής γαμβρός αναγκάστηκε να τρέξει σε βοήθεια της Βασιλεύουσας. Έπληξε λοιπόν τη γυναίκα του και ταξίδευε προς την Κωνσταντινούπολη. Έξαφνα, εύρηθη αντιμέτωπος του Τουρκακού στόλου και αναγκάστηκε να γυρίσει πίσω στη Λήμνο. Το ζεύγος των νεογύμων βγήκε πάλι στο νησί, αλλά και εκεί οι Τούρκοι τους κατέδιωξαν. Ο Τούρκος στόλαρχος Αχμέτ εδύθηκε στη Λήμνο και έπολεμισε το ζεύγος στο λεγόμενο Κοκκίνο Κάστρο. Οι Τούρκοι έβουδάρδισαν το φρούριο αυτό, έγραμξαν τα τείχη του, και ο Κωνσταντίνος με τη γυναίκα του κατέφυγαν στην πόλη, η οποία ευτυχώς εσώθη. Κατόπιν οι Τούρκοι αναγκάστηκαν να φύγουν από τη Λήμνο.

Αλλά οι κίνδυνοι της πολιορκίας και οι θρόνοι των κανονιών ετάραξαν την ήγικη Αικατερίνη, την έρασαν άρρωστη, και η δυστυχισμένη νεόνυμφη πέθανε. Για δεύτερη φορά ο Κωνσταντίνος ο Παλαιολόγος έθαβε μία συντρόφισσα της ζωής του, μέσα σε πολιμικές περιπέτειες. Ο τάφος της έγινε στο Παλιόκαστρο της Λήμνου, και γάμος ο Κωνσταντίνος έμεινε χήρος.

Αλλά ο θρόνος του Βυζαντίου δεν έπαυε να μένει χωρίς διάδοχο και ο Κωνσταντίνος απέφασσε να έλθει σε τρίτο γάμο. Άρξισαν λοιπόν διαπραγματεύσεις για να νυμφευθή την Ισαβέλλα Όρσιν, αδελφή του ηγεμόνου του Τάραντος. Η διαπραγματεύσεις όμως αυτές ενανέστησαν. Αργότερα, ο Λόγος της Ένειας, ο περιλάλητος Φραγκίσκος Φόσκαρης, επότεινε στον Κωνσταντίνο τη θυγατέρα του, και μάλιστα με πολλή προίκα, αλλά η πρόταση δεν έγινε δεκτή, ούτε από τον Κωνσταντίνο, ούτε και από τη βυζαντινή αριστοκρατία. Γιατί, όπως και ο Φραντζής γράφει: «*πώς εδύναντο οι της Πόλεως άρχοντες και δεχόντισσαι κυρίας και δεσποιναι αυτών να καταδεχθούν Ένεσθ θυγατέρα*». Επίσης ενανέστησαν και η διαπραγματεύσεις για να πάρη την κόρη του αντιβασιλέως της Πορτογαλλίας Πέτρου, Βεατρίκη.

Εν τούτοις οι αλλικοί εξακολουθούσαν να φροντίζουν πως να παντρεύουν για τρίτη φορά τον αυτοκράτορα. Άρχοντες και δεχόντισσαι ενεργούσαν υπέρ της μιάς ή της άλλης νύφης, και η ενεργείες τους αυτές έπαιρναν πολλές φορές μορφή αντίβλητων και κανυθάων.

Στα 1449, ο Γεώργιος Φραντζής στέλνεται από τον Κωνσταντίνο στην Ίβηρία και την Τραπεζούντα, για να εξετάση ποιά εινε καλύτερη από τις δύο νύφες που του επρότειναν ή δυο αυτές χώρες. Ο Φραντζής άνεχώρησε συνοδευόμενος «*υπό άρχόντων και στρατιωτών και ιερομόναχων και μοναχών και ιατρών και τινων κρυόντων όργανα και έτερα είδη μονακά*». Επρόκειτο να διαλέξη ή ένα από τα κορίτσια του Γεωργίου, Ρηγός των Ίβηρων, ή την μοναχοκόρη του αυτοκράτορος Τραπεζούντας Ιωάννου Κομνηνού και, μετά την κατάλληλη εξέταση, να γράμη στον αυτοκράτορά του «*τά καλά άμφοτέρων των μερών*». Αλλά ο Φραντζής ενανέστησε κοντά στην Αμισό και το γράμμα του άργησε να φτάση στην Κωνσταντινούπολη.

Στο μεταξύ, το Φεβρουάριο του 1451, πέθανε ο Σουλτάνος της τότε Τουρκίας, στην Άδριανούπολη, Μουράτ, αφήνοντας χήρα τη Μαρία Κομνηνή. Ο Φραντζής έγραψε τότε στον Κωνσταντίνο τη γνώμη του, ότι η χήρα αυτή έπρεπε να πάρη γυναίκα. Ο Κωνσταντίνος έζητησε τη γνώμη των αλλικών, οι όποιοι όμως έχωρισθηκαν σε δυο στρατόπεδα, αλλά ο αυτοκράτορας απέφασσε,

τέλος, να μην τους άκουσai και να πάρη τη χήρα. 'Η χήρα Μαρία Κομνηνή, μετά το θάνατο του Μουράτ, έζησε στο σπίτι του πατέρα της, δεσποτός της Σερβίας Γεωργίου Βράγκοβιτς. 'Ο Κωνσταντίνος έστειλε στη Σερβία τον Μανουήλ Παλαιολόγο να την ζητήσει σε γάμο. 'Ο Βράγκοβιτς και η γυναίκα του δέχτηκαν ευχαρίστως την πρόταση, — αλλά, γράφει ο ιστορικός, η Μαρία απέκρουσε την πρόταση, διότι είχε τάξει ότι, αν ο Θεός σώσει αυτήν από τας χείρας των σφεδρών, να μείνη εν σωφροσύνη παρθενεύουσα και να θεραπεύη τω Θεώ, τω την ελευθερίαν αυτής χορηγήσαντι.

'Ο Φραντζής, που έμαθε την άρνηση της χήρας, έσημειώθηκε γάμο με μία από τις κόρες του Ρηγός της 'Ιθρηίας, της οποίας το όνομα μένει άγνωστο. 'Ο μέλλοντα πεθερός έζητησε τότε — σύμφωνα με τα έθιμα της χώρας του, ως έλεγε — να... πάγη προίκα (χρήματα) και όχι να δώσει! 'Η πρότασή του αυτή άντεκρούσθη, κι' έπειτα από διάφορες συζητήσεις, ο πατέρας της κόρης έπεισθη να δώσει στη μέλ- λουσα αυτοκράτειρα του Βυζαντίου γενναία προίκα, ήτοι σχεδόν άρ- γυρά και χρυσά, διαμαντικά, χρυσόσφαιρα έφάσματα, 56 χιλιάδες χρυ- σά νομίσματα (αντιστοιχούντα με 15 εκατομμύρια σημερινές δραχ- μέ) και άκόμη να στέλνι κάθε χρόνο της κόρης τον μισό εκατομμύριο δραχμές για να της έδωθε σε έλεημοσύνες, ή όπως άλλωστε θα ήθελε.

'Ο Φραντζής, για τη μεταιρία του αυτή, θα έπαιρνε την έδωσai να γίνη... κομπάρσος με τη μέλλουσα Αυτοκράτειρα, ή οποία θα έ- δάρτιζε το κομπάρσισι του και θ' ανέλιγαν άργότερα να το προζι- κή. 'Ο Φραντζής έξερμάλιζε προσέτι και τα μεσετικά του: Τέσσερα φορώματα μετάξι, τα οποία θα του έδινε ο Ρηγός της 'Ιθρηίας όταν θα έρχότανε να παραλάβη τη νύφη για να την όδηγηση στην Κων- σταντινούπολη, για τους γάμους.

'Ο Φραντζής έγύμισε στην Κωνσταντινούπολη και άναγκάσθηκε όλα αυτά στον 'Υψηλό Κύριο του. 'Ο Κωνσταντίνος ένέ- χρινε τις συμφωνίες αυτές και το γάμο. Έκάλεσε α- μέσως τον έξ 'Ιθρηίας πρέσβη, (ο οποίος παρηγο- λούθηκε τον προσενηντή Φραντζή), και έτεκενύωσε το χρυσόδολλο του Ρηγός της 'Ιθρηίας.

Μεταγράφουμε έδω τη σχετική περιγραφή του Φραντζή:

«'Ο Αυτοκράτορ Κωνσταντίνος ο Παλαιόλο- γος, μπροστά στον πρεσβύτεν της 'Ιθρηίας, έχά- ρισε τρεις σταυρούς με κιννάβαρι (κόκκινο χρώ- μα, με το όποιο υπέγραψαν οι Βυζαντινοί Αυτο- κράτορες) στο έπάνω μέρος του χρυσόδολλου, εις μεμίσαιον, κατά την συνήθειαν των 'Ισέρων, έδω- σε το χρυσόδολλο στα χέρια του πρέσβους και του έλεπε, δείχνοντας το Φραντζή:

— 'Ιδού αυτός! Σύν Θεώ, την έρχομένην άνοι- ξιν, θα έλθη με τριήρεις να παραλάβη τη συντερο- φισσα της ζωής μου και νεώνουμένης.

'Ο γάμος αυτός γινόνταμε πια τετελεσμένον γε- γονός. Κάποια κακή μοίρα όμως θέλησε κι' ο γάμος να μη γίνη κι' η Πόλη να πέση στα χέρια των Τούρ- κων κι' η οικογένεια του Κωνσταντίνου ν' άφανι- σθή.

Έλγαν έρθεi τον ίδιο καιρό είδησεις ότι ο Μωά- μεθ έτοιμάσε επίθεση κατά της Βασιλευούσης και ο Φραντζής έλαβε την έντολή να πάη στην Πελοπόννησο και να καλέ- σι τους άδελφούς του Κωνσταντίνου στην Πόλη για να γίνη συνεννό- ησις γιά την άμυνα. Έπειτα ο Φραντζής θα έπληγαν στην Κέφρο, και μετά ταύτα στην 'Ιθρηία για να συνόδευση τη μέλλουσα αυτοκρά-τειρα για τους γάμους.

'Ο γάμος όμως αυτός δεν έπραγματοποιήθη, όπως είπαμε. Τα γε- γονότα ήρθαν κακιά. 'Ο Μωάμεθ, με το άγρια στοματειάμα του, έπολιοόρησε την Πόλη, και ο Κωνσταντίνος ο Παλαιόλογος, στις 29 Μαΐου 1453, έπεσε με το σταθι στο χέρι κοντά στην Πύλη του 'Αγίου Ρωμανού. 'Ο μάρτυρ αυτοκράτορ πέθανε άτεκνος, χωρίς ν' άφήση διαδόχους της ήρωικής κληρονομίας του.

ΣΤΑ ΠΕΤΑΧΤΑ

Η ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΘΗ

«Όλα τα άνθη δένονται σε μπουκέτα. Όλες η γυναίκες είνε για δέσιμο.

— Τα άνθη και η γυναίκες έχουν κοινό χάρισμα το κάλλος και κοι- νό έλλειμμα το άγκάδι. Το άγκάδι της γυναίκας είνε η γλώσσα της.

— Όπως τα πολλά άνθη, έτσι και η πολλές γυναίκες φέρνουν πο- νοκέφαλο.

— Τα άνθη διατηρούνται και ξερά. 'Η γυναίκες ουδέποτε.

— 'Η γυναίκα είνε το άνθος της δημιουργίας. Άνθος χωρίς... πέταλα, εντυχώς, γιατί άρκετά μας ξεκοιναίνει με τα τακούνια της.

— Τα άνθη έχουν συμβολική γλώσσα, αλλά δεν μιλούν. 'Η γυ- ναίκες, και γλώσσα άν δεν είχαν, θα έβλεσκαν τρόπο να μιλούν.

— Προορισμός και των λουλουδιών και των γυναικών είνε τα στέφανα.

— Τα άνθη μαρ-α- νονται. 'Η γυναίκες μαρ-α- νονται.

ΑΠ' ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»

ΜΙΚΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

'Η καλσύνη της Μαρίας Άντουανέτας. Ένα χαρακτηρισ- τικό έπεισόδιο. 'Η άδυστορία της Σάρας Μπερνάρ. Πώς έβγαλε στη θέσι του τον Πρίγκηπα της Γαλλίας. 'Ο Γαρντιέ για την νυκτερινή έργασία. Πώς γνώριστ'ε ο Βάν Ντάιχ με τον Φραντζή Χάλς, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Όταν η άτυχη βασίλισσα της Γαλλίας Μαρία Άντουανέτα ήταν ακόμη σκίγγος του διαδόχου, παρουσιάστηκε μία μέρα σ' αυτήν η κα- μαριέρα της Τιμω και, χλαίγοντας, την ζήτησε να μεσολάβησai ώστε να μην τιμωρηθ'ι ο γυιός της, ο όποιος, παρά τον άταγοροετικό νόμο που έφύτατο τότε, είχε μωυαυχέσει και είχε σκοτώσει τον αντί- παλό του.

'Η αγαθή κυργήπισσα, σκεταμένη από τα δάκρυα, ης καμαριέ- ρας της, της έπεςσέθη να κάνει ό,τι μπορούσε για να σ-σai το παιδί της.

Μία νύχτα όμως της τριής, ή οποία είχε παρακολουθήσει τη συζή- τησι, αλησάσε τη Μαρία Άντουανέτα και ης άνέφερε ότι ή Τιμω, πριν άποταθ'ι σ' αυτήν, είχε ήδη άπεινθηθ'ι και παρακαλώσει, για τον ίδιο λόγο, και την περίφημη νύχτα Ντινταρό, την εύνοισ'ινη του βα-σιλέως Λουδοβίκου 15ου.

— Γιατί μου το λέτε αυτό;... είπε με ψυχρότητα ή Μαρία Άν- τουανέτα στην νύχτα της τριής της. Σέρετε τόσο περιφρον'ον και βδε- λύσσομαι την Ντινταρό;... Έν τούτοις, άν ήμουν κι' εγώ στη θέση της καμαριέρας μου, για να σώσω το παιδί μου, ούτε στιγμή δεν θα διάταζα, όχι μόνο στα πόδια της Ντινταρό να πέσω, αλλά και στού τελευταίου τον υπηρέτην της!...

'Η μεγάλη τραγωδία της Γαλλίας Σάρα Μπερνάρ ήταν όνομαστή για την άδυστορία με την όποια υ- λούσε στους ισχυρούς της εποχής της. Κάποτε ο Έ- δουάρδος της Άγγλίας, όταν ήταν ακόμη αρχηγός της Ουαλίας, είχε πάει να την έπισκεψ'η στο χωμα- ρίσι της. Έπαινε άρεστή ώρα μαζί της κοινοβιάζον- τας, κι' είχε ξεγυρίσει να βράλ'η, σ' όλο αυτό το διά- στημα, το καπέλλο του.

'Η Σάρα το είχε αντίληφθ'ι αυτό και είχε πειρα- χ'ι πολύ. Γι' αυτό, όταν ο αρχηγός έτοιμάσθηκε να φύγη, του είπε χωρίς περιστροφές:

— Υψηλότατε, ένας βασιλεύς δεν βράζει βέβαια ποτέ το στέμμα του. Μά είναι πράκτορ, όταν μιλάει με μία νύχτα, μπορεί να βράλ'η το καπέλλο του!...

Στο σημερινό πρωθ'ινογράφο της Γαλλίας κ. Τα- ντιέ δεν άφαισε καθόλου η νυκτερινή έργασία. Σε κά- ποιο φίλο του μάλασε, ο όποιος τον ερώτησε σχετικάς, απάντησε ως έξης:

— 'Η νύχτες γεννούν μαύρες ιδέες!...

Ένας από τους περιωμότερους και έργατικότε- ρους έπαιονγους της Γαλλίας ήτοησε από όλ'ιων άκό- μη ήτών ο κ. Βιλμάν. 'Ο έπαιονγος όμως αυτός είχε το άτυχημα να τρελλαθ'ι άξαφνα ενώ έργαζόταν, λόγω έπαιονγώσεως.

Ένας φίλος του έμπηξε έναινη τη στιγμή στο γραμμόνι του και τον τρυφερά κατάλ'ομο, με τα μαλλιά άναστατωμένα.

Τι έχετε; τον ρώτησε άνήσυχος. Πονάτε;

— Ναι, πονάω στην ψυχή μου, απάντησε ο τρελλός έπαιονγος.

— Μά που αισθάνεστε τον πόνο;... Μήπως στο κεφάλι; τον ζα- νωφότισε ο έπισκεπτής.

— Όχι... Παραπάνω!... απάντησε ο Βιλμάν!...

Κάποτε, ο μέγας 'Ολλανδός ζωγράφος Βάν Ντάιχ είχε πάει στο Χάρλεμ για να γνωρίση προσωπικάς τον έπίσης περίφημο ζωγράφο της εποχής του Φραντζή Χάλς. Έπήγε όμως επανειλημμένως στο σπίτι του, χωρίς να κατορθώση να τον συναντήσει, γιατί ο Χάλς περνούσε όλες σχεδόν τις ώρες του στις ταβέρνες. Τότε ο Βάν Ντάιχ του άφησε στο σπίτι του ένα γράμμα, στο όποιο του έγραφε ότι ήταν δ'ιην ένας βαθύπλουτος 'Ολλανδός, ο όποιος είχε πάει επίτηδες στο Χάρλεμ για να του κάνει το πορτραίτο.

Έτσι, την άλλη μέρα, ο Βάν Ντάιχ κατώρθωσε να συναντήση τον Χάλς, ο όποιος άρχισε να του κάνει το πορτραίτο, χωρίς να ξέρη ποιάς πραγματικώς ήταν. Σε λίγο η εικόνα ήταν έτοιμη. 'Ο Βάν Ντάιχ, βλέ- ποντάς την, έμεινε κατενθουσιασμένος. Όστόσο έγραψε τον ένδοξοσμό του και έλεε στο Χάλς ότι ή τέχνη του δεν του φαινόταν και τόσο δύσκολη και τον παρκαλέσε να τον ζωγραφίσ'η κι' αυτός. 'Ο Χάλς, κατάπλη- κτος για την άναιδεια του Ξένου, δεν έλεε τίποτε, αλλά στάθηκε μπροστά του ποζάροντας. 'Η έκκλησή του όμως έσοργώδησai όταν, έπειτ' από λίγη ώρα ο Βάν Ντάιχ του παρουσίασ'αι, μιά θαυμασία προσωπογραφία του.

— 'Η ο διάβολος είσαι, ή ο Βάν Ντάιχ! φώναζε τότε πέρφον- τας στην άγκαλιά του ο Χάλς.

— Είμαι ο δεύτε- ρος! του απάντησε τότε ο Βάν Ντάιχ, σφιγγόντάς τον με άγάπη στο στήθος του...

'Η Μαρία Άντουανέτα

